

Centre Mundial d'Estudis Humanistes (CMEH)

Antecedents i bases conceptuals

Antecedents

El Centre Mundial d'Estudis Humanistes és un organisme que forma part del Moviment Humanista. Aquest últim va sorgir el 4 de maig de 1969 amb una exposició pública del seu fundador, Silo, coneguda com "*L'Arenga de la Curació del Sofriment*"; donada en un paratge de la serralada dels Andes anomenat Punta de Vacas, a prop de la frontera entre l'Argentina i Xile.

El Moviment Humanista es basa en el corrent de pensament conegut com Nou Humanisme o Humanisme Universalista. Aquest es troba exposat en l'obra de Silo i en la dels diversos autors que en ell es van inspirar.

Aquest pensament, que implica també un sentiment i una forma de viure, es plasma en múltiples camps del quefer humà i dóna origen a diversos organismes i fronts d'acció. Tots ells s'apliquen en els seus camps específics d'activitat amb un objectiu comú: humanitzar la terra, tot contribuint a augmentar la llibertat i la felicitat dels éssers humans. També tenen en comú la metodologia de la No-violència Activa i la proposta de canvi personal en funció de la transformació social.

Altres organismes sorgits del Moviment Humanista són: el Partit Humanista, La Comunitat per al Desenvolupament Humà, Món sense Guerres i sense Violència, i Convergència de les Cultures.

El CMEH fou presentat en el Primer Fòrum Humanista Mundial celebrat a Moscou l'octubre del 1993.

1. Definició

El Centre Mundial d'Estudis Humanistes (CMEH) és una organització dedicada a l'estudi, investigació i difusió del pensament i visió de l'Humanisme Universalista i la seva aplicació als problemes de la societat i la ciència actuals. Afavoreix qualsevol tendència al desenvolupament del coneixement, pel damunt de les limitacions imposades al saber per prejudicis acceptats com a veritats absolutes i immutables i promou el pensament estructural, dinàmic, relacional i crític.

El CMEH desenvolupa la seva acció en diversos països, continents i zones culturals a nivell mundial. Es proposa l'elaboració de produccions (escrits, audiovisuals, etcètera) i programes de treball, la capacitació a altres i la difusió de la doctrina de l'Humanisme Universalista, orientada a la transformació personal i social, amb el compromís d'aplicar aquests coneixements només per al benestar i desenvolupament de l'ésser humà. De la mateixa manera, es proposa potenciar la creació i el desenvolupament de nous CEH, sobre tot en aquelles cultures que no es trobin suficientment representades.

Amb aquestes finalitats, forma comissions de treball, fronts d'acció o altres òrgans adequats per al compliment dels seus objectius. Organitza cursos, seminaris, debats, conferències, congressos, simposis i altres esdeveniments útils per a la difusió i divulgació de les seves produccions. Edita, emet i publica posicionaments que arribin a l'opinió pública i puguin ser

considerats en la presa de decisions per les autoritats pertinents. En el desenvolupament d'aquestes activitats acorda, ocasionalment, convenis de col·laboració i intercanvi amb altres persones, associacions o organitzacions públiques, privades i mixtes, sense establir relacions de dependència orgànica amb elles.

La participació, a través dels CEH locals, és oberta a tothom que tingui genuí interès en realitzar aquestes investigacions i treballs dirigits a l'objectiu proposat i estimula l'intercanvi i la labor conjunta entre els seus components.

2. Història

El CMEH fou creat en el 1r Fòrum Humanista Mundial celebrat a Moscou l'octubre de 1993 per iniciativa de Silo. Va iniciar les seves activitats enquadrat en l'orientació de l'Humanisme Universalista i va desenvolupar aquesta primera etapa fins al començament del 1998.

En aquest període, el CMEH va realitzar seminaris i estudis dedicats a la investigació de les tradicions i innovacions humanistes en les diferents cultures, de l'economia i les ciències socials en general. Aquests seminaris es van efectuar conjuntament amb Instituts de l'Acadèmia de Ciències de Rússia, Centres culturals i educatius de Buenos Aires, Santiago de Xile, Mèxic, Madrid i altres universitats i institucions científiques. El 1994 va participar en el 2n Fòrum Humanista a Mèxic, i l'any següent en la Trobada oberta de l'Humanisme, a Santiago de Xile.

El resultat d'aquestes investigacions es va publicar en forma d'"Anuari del Centre Mundial d'Estudis Humanistes" en els anys 1994, 1995, 1996 i 1997. Així mateix es va publicar el "Diccionari del Nou Humanisme" de Silo, incorporat avui en el Vol. II de les seves Obres Completes.

A partir de l'abril de 2006, des del Centre d'Estudis Humanistes de Buenos Aires es va impulsar la continuïtat del CMEH. Aquell mateix any s'hi van sumar els Centres d'Estudis Humanistes (CEH) de Barcelona, Santiago de Xile, Madrid, Moscou, París i Roma.

Llavors va començar una activitat sostinguda caracteritzada per l'autonomia i la simultaneïtat de l'acció dels CEH en les seves respectives ciutats i països; així com també pel desenvolupament de la metodologia d'estudi i investigació pròpia del CMEH, que es va treballar a partir de seminaris donats en diferents ciutats d'Amèrica i Europa.

El novembre de 2008, es va realitzar en el Parc d'Estudi i Reflexió de Punta de Vacas, amb presentacions prèvies a la Universitat de Cuyo, Argentina, i a la Universitat de Santiago de Xile, el 1er Simposi Internacional del CMEH "L'Ètica en el Coneixement". En aquest esdeveniment es va constituir la Federació Mundial de Centres d'Estudis Humanistes, conformada pels CEH mencionats abans i altres en formació i els els assistents van formalitzar el "Compromís Ètic".

L'abril de 2009, els CEH d'Europa van realitzar un "Simposi Internacional sobre No-violència", en el Parc d'Estudi i Reflexió d'Attigliano, Itàlia.

3. Bases Conceptuals

Si bé la doctrina de l'Humanisme Universalista és d'una gran amplitud i riquesa, podem destacar els següents punts com la base conceptual sobre la qual es construeix aquesta nova visió sobre l'ésser humà, la societat i la història.

3.1. L'Ésser Humà

L'Humanisme Universalista defineix l'Ésser Humà com el ser històric el mode d'acció social del qual transforma la seva pròpia naturalesa. Un ser obert al món, de dimensió històrica i social, la consciència del qual és activa i l'activitat del qual és transformadora del món d'acord amb la seva intenció. Intenció llançada a la superació del dolor i el sofriment, que el porta a humanitzar la natura, la societat, el seu propi cos i a si mateix.

3.2. Els Moments Humanistes

L' Humanisme Universalista destaca l'existència de moments humanistes en la història de les diferents cultures, en què es poden detectar les següents característiques:

- ubicació de l'ésser humà com a valor i preocupació central,
- afirmació de la igualtat de tots els éssers humans,
- reconeixement de la diversitat personal i cultural,
- tendència al desenvolupament del coneixement per damunt del que és acceptat com a veritat absoluta,
- afirmació de la llibertat d'idees i creences,
- repudi a tota forma de violència.

3.3. L'experiència com a punt de partida

L' Humanisme Universalista desenvolupa la seva doctrina partint de l'*experiència humana*. No parteix d'idees, teories o abstraccions, sinó de l'observació de la pròpia experiència. Això el porta a realitzar els seus desenvolupaments incloent l'observador en estructura amb el fenomen observat i no des d'una pretesa objectivitat donada per no considerar com l'observador afecta allò que observa. Aquesta posició de l'observador porta a exercitar la descripció rigorosa, pròpia de la fenomenologia, abans que la seva interpretació des d'una teoria; la qual cosa s'expressa en un mètode que busca no només l'explicació, sinó fonamentalment la comprensió d'allò estudiat

En aquest sentit i en essència, la Psicologia Humanista parteix de l'experiència d'allò existent com *estructura consciència-món*.

La consciència, a més, s'experimenta oberta al món i en permanent dinàmica. *És aquesta estructura dinàmica la base de l'experiència humana de la qual parteix la doctrina de l'Humanisme Universalista.*

Des d'aquests fonaments es desprèn una metodologia del pensar i una ètica de l'acció.

3.4. Metodologia del pensar

S'observa en la consciència una doble capacitat. D'una banda, la de captar els fenòmens dels móns extern i intern; i de l'altra, la d'intentar ordenar i donar sentit a allò que s'experimenta, a través del pensament. És des dels registres del pensar i l'observació dels mecanismes que el constitueixen que es pot fonamentar una metodologia del coneixement basat en l'"*experiència del pensar*". Els desenvolupaments més generals del pensar permeten, al seu torn, la formulació d'un conjunt de principis i lleis universals.

El CMEH proposa, per als seus estudis i investigacions, un mètode basat en l'observació de l'experiència del pensar. Aquest mètode, juntament amb els principis i lleis universals, conformen una estructura coherent que facilita la comprensió dels problemes abordats¹.

El Mètode es presenta com un conjunt de procediments analítico-sintètics que permet ordenar els fenòmens que s'estudien i facilitar la seva comprensió. El seu exercici tendeix a reeducar el mode d'encarar l'aprenentatge i el mode de comprensió i és una eina de transformació de qui investiga i del món que l'envolta.

3.5. Ètica de l'Acció

Tenint l'experiència com a punt de partida, la validesa dels actes de conducta no es pot ponderar sinó és pel registre que se'n tingui.

Per això, més que una valoració moral externa, l'Humanisme Universalista proposa "Principis de Vida" que es relacionen amb el registre intern i orienten la conducta cap a la realització d'"*accions vàlides*".

Els indicadors que permeten identificar aquestes "*accions vàlides*", és a dir aquelles que donen sentit, coherència i creixement intern, són:

- el registre de profunda distensió en ser realitzades,
- el desig de ser repetides,
- la sensació de creixement intern.

Contràriament, aquelles accions que produeixen contradicció entre allò que es fa amb allò que es pensa i se sent, debiliten el desenvolupament intern de les persones.

En termes socials, la relació amb els altres ha de considerar, al seu torn, no perjudicar els altres amb la pròpia acció, i a fi que això sigui coherent amb allò anterior s'haurà de considerar la regla d'or que enuncia "tracta els altres com vols ser tractat".

Això constitueix una escala de valors en el punt més alt del qual es posa la coherència, una nova moral per a la qual no és indiferent qualsevol tipus d'acció, una nova aspiració que implica ser conseqüents en l'esforç per donar direcció als esdeveniments humans.

Les activitats solidàries genuïnes, aquelles que busquen el benestar del conjunt més que els propis interessos, van en aquesta direcció i aporten al creixement de la societat humana.

Per part seva, la cerca del coneixement o la seva aplicació també han de tenir un necessari marc ètic que exigeixi que la investigació i la utilització del coneixement només puguin estar a

---

¹ Principis, lleis i mètode es desenvolupen en el llibre "Mètode Estructural Dinàmic", Jorge Pompei, CMEH 2008.

favor del creixement de la vida humana i mai no generar o justificar el seu dany o la seva destrucció.

És per això que el CMEH proposa que la investigació científica ha d'anar acompanyada per un "Compromís Ètic" que expliciti i comprometi els estudiosos i investigadors a utilitzar-la només a favor de la vida humana. Aquest "Compromís Ètic" es constitueix llavors en el fonament de qualsevol investigació i orienta la direcció mental de l'investigador, que simultàniament al desenvolupament de la seva acció, aprofundeix un procés de transformació de si mateix.

Aquesta i no una altra pot ser la finalitat del coneixement que, d'altra banda, és patrimoni del procés humà i que serà, llavors, un "*bon coneixement*".

3.6. La construcció social i l'ètica de la no-violència

L'Humanisme Universalista aspira a la construcció d'una Nació Humana Universal com a fita del procés social humà. Però treballar per aquest objectiu comporta una metodologia de l'acció coherent amb la seva ètica. aquesta metodologia és la no-violència.

La no-violència pot ser compresa com un sistema determinat de conceptes morals que rebutgen la violència, així com una estratègia de lluita consistent en la denúncia sistemàtica de totes les formes de violència que exerceix el sistema.

Reconeix entre els seus antecedents les accions desenvolupades per Mahatma Gandhi, Martin L. King y Kwame Nkrumah, entre altres.

A diferència del pacifisme, que és una denúncia contra l'armamentisme, la No-violència es constitueix en un mètode d'acció i un estil de vida.

Aquest mètode d'acció conjuga la coherència interna de pensar, sentir i actuar en la mateixa direcció, amb la coherència social de tractar els altres com un vol ser tractat.

L'ésser humà, en el seu moviment cap a la llibertat, és a dir en la seva lluita per superar les condicions de dolor i sofriment, troba en la metodologia de la no-violència una eina de transformació del medi històric-social coherent amb la construcció de la Nació Humana Universal i amb el seu propi registre intern d'unitat.

4. La formació personal dels membres del CMEH

En correspondència amb la proposta de canvi social i personal simultanis, pròpia de l'Humanisme Universalista, els membres del CMEH porten endavant periòdicament els seus treballs de formació personal en base al *Manual de formació per a membres del Moviment Humanista*. L'esmentat manual inclou tant temes d'estudi com seminaris i retirs que, generalment, es realitzen en els Centres de Treball dels Parcs d'Estudi i Reflexió, ubicats en diferents ciutats i països dels 5 continents.

Els temes d'estudi estan ordenats en 4 seccions:

- Temes de l'Humanisme Universalista
- Temes sobre la superació del sofriment
- Temes sobre la no-violència
- Temes de la Psicologia Humanista

D'altra banda, els seminaris i retirs de treball personal estan basats en els llibres *Auto alliberament* de L. Ammann i *Experiències Guiades de Silo* (a *Obres Completes*, vol. I). Entre els diversos treballs inclosos podem mencionar els seminaris sobre pràctiques d'atenció, psicofísiques i de relaxació; els retirs sobre autoconeixement, experiències guiades i espai de representació. Tant els temes d'estudi com els seminaris i retirs poden considerar-se unitats independents, per la qual cosa cada grup de treball pot triar-ne qualsevol segons els seus interessos i necessitats.

5. Materials de referència

5.1. Materials oficials

- *Document humanista*.
- *Compromís ètic*.
- *Obres completes*, Silo, Volums I i II. Plaza y Valdés, 2002.
- *Apunts de psicologia*, Silo. Ulrica ediciones, 2006.
- *Mètode Estructural Dinàmic. Teoria i pràctica*, Jorge Pompei. CMEH, 2008.
- *Manual de formació personal per a membres del Moviment Humanista*. Centre d'Estudis Parc Punta de Vacas, 2009.

5.2. Publicacions del CMEH

- *L'humanisme en les diferents cultures*. Anuari 1994 del CMEH. Virtual ediciones, 2008.
- *Aports a la cultura humanista*. Anuari 1995 del CMEH. Virtual ediciones, 1996.
- *Perspectives humanistes*. Anuari 1996 del CMEH. Virtual ediciones, 1997.
- *Introducció a l'economia del nou humanisme*. Anuari 1997 del CMEH. Virtual ediciones, 1997.
- *Violència i tolerància: història, actualitat i perspectives*. Anuari 2006 del CEH de Moscou. CEH Moscou i URAP, 2007.
- *Bases humanistes per a la convergència entre cultures*. Anuari 2007 del CEH Moscou. CEH Moscou i URAP, 2008.
- *Ètica en el coneixement*. 8 DVD amb el desenvolupament del simposi. CMEH, 2009.
- *Ètica en el coneixement*. Ponències del simposi. Anuari 2008 del CMEH.
- *Vídeo Bizanci, l'arrel comuna*. CEH Moscou, Fundació Pangea i UNED, 2009.

5.3. Materials recomanats

- *Memòries del futur*, Javier Tolcachier. Virtual ediciones, 2008.
- *Humanisme a l'Índia. Notes per a Estudi d'Història*, Fernando Garcia. 2008.
- *La necessitat d'una ètica saborosa*, Néstor Tato. Edicions el Escriba, 2008.
- *La no-violència a través dels seus guies*, Néstor Tato i Clara Serfaty. Virtual ediciones, 2008.
- *Interpretacions de l'humanisme*, Salvatore Puleda. Virtual ediciones.
- *La fi de la prehistòria*, Tomás Hirsch. Tabla Rasa ediciones, 2007.
- *Vídeo Frederic II, un pont entre Orient i Occident*. Fundació Pangea i UNED, Espanya, 2007.

Lineaments organitzatius

1. Generalitats

El Centre Mundial d'Estudis Humanistes és el conjunt de centres d'estudi organitzats a diferents ciutats, països i continents, federats mundialment i en continu desenvolupament i expansió.

La coordinació del CMEH és impulsada per un Equip Coordinador Mundial (ECM) d'aproximadament 12 membres, que es distribueixen entre si les funcions de comunicació, difusió i administració necessàries per a cada etapa. A manera d'exemple de funcions: informació (Web, llistes de correu), traduccions, publicacions, premsa i difusió, esdeveniments mundials, economies, legals, etcètera. El treball de les funcions del CMEH és col·legiat en paritat de membres, els quals es renoven cada 2 anys per eleccions directes de tots els membres actius del món.

El cos fonamental del CMEH són els Centres d'Estudis (CEH), que promouen la seva acció en un àmbit geogràfic local: ciutat, barri, universitat, etcètera., i hi pot haver més d'un CEH en el mateix espai.

Pot ser membre ple d'un CEH qualsevol persona que comparteixi els objectius del CMEH, subscriuï el Document Humanista i el Compromís Ètic, contribueixi amb l'aportació econòmica personal anual i estigui disposat a participar d'un procés de formació en l'Humanisme Universalista, relacionat amb les seves bases conceptuals, la seva metodologia d'investigació i la seva ètica. Els membres plens poden votar i presentar-se com a candidats a les eleccions.

Pot ser membre adherent d'un CEH tot aquell que, tot i no assumir els compromisos mencionats, vulgui donar suport a les activitats o aportar econòmicament per a finalitats específiques. Els membres adherents no participen de les decisions ni votacions, però sí reben periòdicament informació respecte de les activitats i projectes del respectiu CEH i del Centre Mundial.

2. Formació d'un CEH

Un CEH comença per un grup inicial o promotor que posa en marxa activitats a partir dels materials bàsics del CMEH. Aquest grup promotor elabora un pla de treball (investigació pròpia, grups d'estudi amb altres centres, accions cap el medi) i comença amb reunions periòdiques per a la implementació de l'esmentat pla i la formació personal dels seus membres; inicia el seu lloc Web i llista de correu electrònic.

Quan el grup promotor adquireix un mínim desenvolupament (al voltant de 10 membres actius) i permanència en les seves activitats, pot constituir-se com a Centre d'Estudis; elegint per votació directa les funcions de coordinació local i l'enllaç que el connectarà amb el ECM i amb altres Centres.

Segons el grau de desenvolupament dels CEH en el seu lloc d'aplicació i amb la finalitat de facilitar el compliment dels objectius en la seva relació amb el medi, els CEH tendeixen a obtenir la seva persona jurídica com "associació civil sense ànim de lucre" (o figura similar segons la normativa de cada lloc).

3. Economia

Cada CEH finança les seves activitats amb l'aportació personal dels seus membres actius, per a la qual cosa posa en marxa una col·lecta anual, l'import de la qual és determinat per acord entre els CEH d'un mateix país. De l'import recaptat, cada CEH destina una part a les seves activitats de base i una altra al Centre Mundial. Les proporcions són definides per l'Equip promotor mundial. L'Equip Coordinador Mundial donarà comptes anualment de la destinació dels fons rebuts.

Totes les funcions, tant en els CEH com en l'Equip Coordinador Mundial, són *ad honorem*.

4. Eleccions directes

Tant la renovació periòdica de les funcions (màxim cada 2 anys en la base i cada 2 anys a nivell mundial), com les decisions fonamentals per al funcionament dels CEH i el CMEH seran realitzades per eleccions directes amb la participació dels membres actius. La reelecció serà limitada.

5. Recomanacions per a la nova etapa

És recomanable que en el inici d'aquesta nova etapa, la coordinació mundial estigui a càrrec d'un "*Equip promotor mundial*"² d'aproximadament 10 membres. Aquests provindran de la comissió que ha elaborat aquest document i podran sumar-s'hi altres persones que aquesta comisso consideri convenient. Cessarà de les seves funcions en constituir-se els equips de coordinació després de les eleccions.

---

² Queden a càrrec d'aquest Equip la definició dels detalls d'implementació, com ara calendaris amb dates de les campanyes econòmiques i eleccions, paràmetres per a la definició de l'import de l'aportació anual, distribució per nivells de coordinació d'aquests fons, funcions específiques dels Equips promotors mundials, determinació del logo oficial, etcètera.